

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน

สังคมศึกษา

ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด สาระภูมิศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐)
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ผู้เรียบเรียง

รศ. ดร.สำเนียง เลื่อมใส	ป.ธ.๙ (นาครหลวง), พธ.บ. (พระพุทธศาสนา) ศศ.ม. (ภาษาสันสกฤต), Ph.D. (Sanskrit)
รศ. ดร.อิสริยา นิตินนท์ประกาศ บุญญะศิริ	น.บ. (นิติศาสตร์) ศ.บ. (การเงิน การคลังระหว่างประเทศ), M.A. (Applied Economics), Ph.D. (Economics)
ดร.ชุตินพธ์ ร่มสนธิ์	วท.บ. (ภูมิศาสตร์), วท.ม. (การจัดการลุ่มน้ำและสิ่งแวดล้อม), ปร.ด. (ปฐพีวิทยา)
ดร.พิทักษ์ เมือกมี	ศษ.บ. (สังคมศึกษา), ศษ.ม. (การสอนสังคมศึกษา), ปร.ด. (สังคมวิทยา)
ดร.ประสิทธิ์ เอื้อตระกูลวิทย์	ศศ.บ. (โบราณคดี), ศศ.ม. (โบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์), Ph.D. (โบราณคดี)

ผู้ตรวจ

ดร.ปาริตา เสือพันธ์	B.A. (Economics), M.P.P. (Public Policy), Ph.D. (Comparative International Education with Concentration in Economics of Education)
ผศ. ดร.สว่างบุญ วงศ์ฟ้าเลื่อน	ป.ธ.๕, พธ.บ. (บริหารการศึกษา), พธ.ม. (พระพุทธศาสนา), ปร.ด. (ปรัชญาและศาสนา)
ผศ. จิตรภณ สุนทร	อ.บ. (ภูมิศาสตร์), วท.ม. (ภูมิศาสตร์)
ผศ. ดร.พัลลยมณ สิ้นหนังสือ	ศศ.บ. (เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา), ศศ.ม. (รัฐศาสตร์), ปร.ด. (การเมือง)
นางสาวยุรารัตน์ พันธุ์ยุรา	กศ.บ. (ประวัติศาสตร์), อ.ม. (ประวัติศาสตร์)

บรรณาธิการ

นายสังจาวุฒิ รอดสำราญ	น.บ. (นิติศาสตร์), น.ม. (กฎหมายระหว่างประเทศ)
นางสาวสุชาดา วราห์พันธ์	กศ.บ. (สังคมศึกษา), ค.ม. (พื้นฐานการศึกษา)

จัดพิมพ์โดย บริษัท สำนักพิมพ์เอมพันธ์ จำกัด

ฝ่ายการตลาด, ฝ่ายผลิตและจัดส่ง, ฝ่ายการเงินและบัญชี :
๖๘/๑๐๕ หมู่ ๑ ซ.พระแม่การุณย์ ต.บ้านใหม่ อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี ๑๑๑๒๐
โทร. ๐ ๒๕๕๔ ๕๘๘๕, ๐ ๒๕๕๔ ๕๕๕๓, ๐ ๒๕๖๑ ๔๕๘๐-๒
โทรสาร ๐ ๒๕๖๑ ๕๕๘๓, ๐ ๒๕๕๒ ๒๓๑๓

ฝ่ายวิชาการ :
๘๗/๑๒๒ ต.เทศบาลสงเคราะห์ แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐
โทร. ๐ ๒๕๕๔ ๔๘๑๘-๒๐, ๐ ๒๕๕๓ ๘๑๖๘-๕ โทรสาร ๐ ๒๕๕๐ ๒๕๒๓

ปีที่พิมพ์ ๒๕๖๘
พิมพ์ครั้งที่ ๑
จำนวน ๓,๐๐๐ เล่ม
ISBN : 978-616-07-2858-9
ราคา ๑๒๕ บาท

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ
ลิขสิทธิ์เป็นของบริษัท สำนักพิมพ์เอมพันธ์ จำกัด

คำนำ

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน **สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕** เล่มนี้ จัดอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จัดทำขึ้นตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด สาระภูมิศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ เป็นวิชาที่ว่าด้วยศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์ โดยใช้ตัวชี้วัดชั้นปี ได้แก่ ตัวชี้วัดระหว่างทาง และตัวชี้วัดปลายทางซึ่ง**ตัวชี้วัดระหว่างทาง** พิมพ์ด้วยตัวอักษรเขียว ส่วน**ตัวชี้วัดปลายทาง**พิมพ์ด้วยอักษรสีชมพู ส่งเสริมผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ซึ่งเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความคิดขั้นสูง (Higher Order Thinking) ในการมีวิจารณญาณ การวิเคราะห์ การคิดแก้ปัญหา การประเมิน ตัดสินใจ และการสร้างสรรค์ มีการสร้างเสริมสมรรถนะที่สำคัญทางสังคมศึกษา โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning) เป็นกิจกรรมที่ต้องการเชื่อมโยงให้ผู้เรียนได้มองเห็นสภาพแวดล้อมใกล้ตัว ปัญหาของชุมชน สังคม หรือประเทศชาติ และแนวทางป้องกันแก้ไขซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้ไปประยุกต์ใช้แก้ปัญหา หรือใช้ในสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่จะเกิดในโลกอนาคตได้ ซึ่งเป็นสมรรถนะสำคัญในศตวรรษที่ ๒๑

ผู้เรียบเรียงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเรียนเล่มนี้จะมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาแบบองค์รวมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ อีกทั้งอำนวยความสะดวกต่อครูผู้สอนที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุเป้าหมายของหลักสูตร

ฝ่ายวิชาการ บริษัท สำนักพิมพ์เอมพันธ์ จำกัด

โครงสร้างเนื้อหา

พระพุทธศาสนา

มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ คาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้องยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนัก และปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

หน่วยการเรียนรู้ที่	โครงสร้างเนื้อหา	มฐ. ส ๑.๑						มฐ. ส ๑.๒			
		๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๑	๒	๓
๑	ความสำคัญและประวัติของศาสนา	✓	✓								
๒	หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา					✓		✓			
๓	เรียนรู้แบบอย่างที่ดี			✓	✓						
๔	ศาสนิกชนที่ดี						✓		✓	✓	✓

เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๑.๑ เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

มาตรฐาน ส ๑.๒ เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

หน่วยการเรียนรู้ที่	โครงสร้างเนื้อหา	มฐ. ส ๑.๑			มฐ. ส ๑.๒	
		๑	๒	๓	๑	๒
๙	การผลิตสินค้าและบริการ	✓				
๑๐	ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและสหกรณ์		✓	✓		
๑๑	ธนาคารและการกู้ยืม				✓	✓

หน้าที่พลเมือง

มาตรฐาน ส ๒.๑ เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่สังคมและธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส ๒.๒ เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธาและธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

หน่วยการเรียนรู้ที่	โครงสร้างเนื้อหา	มฐ. ส ๒.๑				มฐ. ส ๒.๒		
		๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓
๕	สิทธิเด็ก		✓					
๖	พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย	✓						
๗	วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น			✓	✓			
๘	การปกครองส่วนท้องถิ่น					✓	✓	✓

ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจลักษณะทางกายภาพของโลกและความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งซึ่งมีผลต่อกัน ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ และสรุปข้อมูลตามกระบวนการทางภูมิศาสตร์ ตลอดจนใช้ภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ส ๔.๒ เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วิถีการดำเนินชีวิต มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

หน่วยการเรียนรู้ที่	โครงสร้างเนื้อหา	มฐ. ส ๔.๑		มฐ. ส ๔.๒		
		๑	๒	๑	๒	๓
๑๖	ภูมิภาคต่าง ๆ ในประเทศไทย	✓	✓			
๑๗	สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติกับการดำเนินชีวิต			✓	✓	✓

ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์ เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

มาตรฐาน ส ๔.๒ เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบันในด้านความสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

มาตรฐาน ส ๔.๓ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย

หน่วยการเรียนรู้ที่	โครงสร้างเนื้อหา	มฐ. ส ๔.๑			มฐ. ส ๔.๒		มฐ. ส ๔.๓			
		๑	๒	๓	๑	๒	๑	๒	๓	๔
๑๒	สืบค้นความเป็นมาของท้องถิ่น	✓	✓	✓						
๑๓	อาณาจักรอยุธยา						✓	✓	✓	
๑๔	อาณาจักรธนบุรี						✓		✓	✓
๑๕	อิทธิพลของอารยธรรมต่างชาติในสังคมไทยและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้				✓	✓				

แนะนำหนังสือเรียน

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ เล่มนี้ มีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

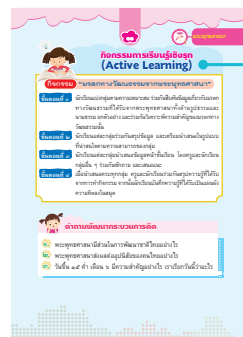

เปิดโลกทัศน์

เป็นการสอดแทรกความรู้ มุมมองแนวคิดที่ทันสมัยในประเด็นต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กันระหว่างเนื้อหา ซึ่งนักเรียนครูผู้สอนสามารถนำไปปรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย เพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้นักเรียน

การสรุปสาระสำคัญท้ายหน่วยการเรียนรู้แบบ Infographic
เพื่อให้นักเรียนเข้าใจได้ง่าย

สรุปสาระสำคัญ

กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ต้องการฝึกให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงเหมือนกับในชีวิตจริงอย่างมีระบบ โดยขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ๔ ขั้นตอน

เสริมสร้างทักษะด้านสังคมศึกษาโดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project Based Learning)

การสรุปสาระสำคัญท้ายหน่วยการเรียนรู้แบบ Infographic
เพื่อให้นักเรียนเข้าใจได้ง่าย

สารบัญ

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑

ความสำคัญและประวัติของศาสนา	๑
มรดกทางวัฒนธรรมที่ได้รับจากพระพุทธศาสนา	๒
พระพุทธศาสนาในฐานะที่เป็นหลักในการพัฒนาชาติไทย	๔
พุทธประวัติ	๖
สรุปสาระสำคัญ	๑๐
กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	๑๑
คำถามพัฒนาการบวนการคิด	๑๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒

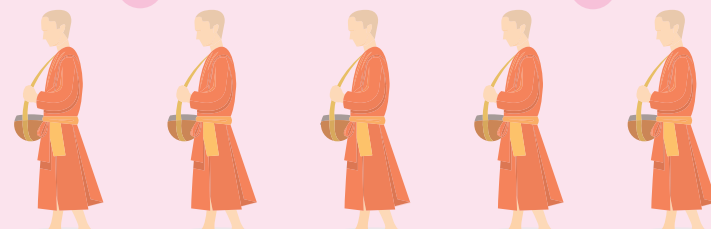
หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา	๑๒
พระรัตนตรัย	๑๓
ไตรสิกขา	๑๗
โอวาท ๓	๑๘
พุทธศาสนสุภาษิต	๒๕
การปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนาเพื่อพัฒนาตนเองและสิ่งแวดล้อม	๒๖
สรุปสาระสำคัญ	๒๘
กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	๒๙
คำถามพัฒนาการบวนการคิด	๒๙

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓

เรียนรู้แบบอย่างที่ดี	๓๐
พุทธสาวก	๓๑
ศาสนิกชนตัวอย่าง	๓๒
ชาดก	๓๖
พระไตรปิฎก	๔๐
สรุปสาระสำคัญ	๔๓
กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	๔๔
คำถามพัฒนาการบวนการคิด	๔๔

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔

ศาสนิกชนที่ดี	๔๕
การสวดมนต์ไหว้พระและแผ่เมตตา	๔๖
การบริหารจิตและเจริญปัญญา	๔๗
การจัดพิธีกรรมทางศาสนา	๔๘
มรณาทชาวพุทธ	๕๗
สรุปสาระสำคัญ	๖๒
กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	๖๓
คำถามพัฒนาการบวนการคิด	๖๓

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕

สิทธิเด็ก	๖๔
การละเมิดสิทธิเด็ก	๖๕
แนวทางการปกป้องคุ้มครองตนเองหรือผู้อื่นจากการละเมิดสิทธิเด็ก	๗๑
การปกป้องคุ้มครองสิทธิเด็กในสังคมไทย	๗๒
สรุปสาระสำคัญ	๗๕
กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	๗๖
คำถามพัฒนาการกระบวนการคิด	๗๖

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖

พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย	๗๗
สถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของพลเมืองดี	๗๘
คุณลักษณะของพลเมืองดี	๘๓
สรุปสาระสำคัญ	๘๕
กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	๘๗
คำถามพัฒนาการกระบวนการคิด	๘๗

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗

วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น	๘๘
วัฒนธรรมไทยกับการดำเนินชีวิตในสังคมไทย	๘๙
คุณค่าของวัฒนธรรมที่มีต่อสังคมไทย	๙๒
ภูมิปัญญาท้องถิ่น	๙๓
ความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น	๙๔
การอนุรักษ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน	๙๗
สรุปสาระสำคัญ	๙๘
กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	๑๐๐
คำถามพัฒนาการกระบวนการคิด	๑๐๐

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘

การปกครองส่วนท้องถิ่น	๑๐๑
โครงสร้างการปกครองส่วนท้องถิ่น	๑๐๒
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการบริการสาธารณะประโยชน์ในชุมชน	๑๑๒
การมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๑๑๔
สรุปสาระสำคัญ	๑๑๖
กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	๑๑๘
คำถามพัฒนาการกระบวนการคิด	๑๑๘

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙

การผลิตสินค้าและบริการ	๑๑๔
ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ	๑๒๐
เทคโนโลยีในการผลิตสินค้าและบริการ	๑๒๒
ปัจจัยอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการผลิตสินค้าและบริการ	๑๒๓
พฤติกรรมของผู้บริโภค	๑๒๔
การผลิตสินค้าและบริการที่มีอยู่ในท้องถิ่น	๑๒๖
สรุปสาระสำคัญ	๑๒๙
กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	๑๓๑
คำถามพัฒนาการกระบวนการคิด	๑๓๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและสหกรณ์	๑๓๒
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๑๓๓
สหกรณ์	๑๓๖
สรุปสาระสำคัญ	๑๔๔
กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	๑๔๕
คำถามพัฒนาการกระบวนการคิด	๑๔๕

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑

ธนาคารและการกู้ยืม	๑๔๖
ความหมายและตัวอย่างของธนาคารในประเทศไทย	๑๔๗
บทบาทหน้าที่เบื้องต้นของธนาคาร	๑๔๘
การฝากเงิน/การถอนเงิน	๑๕๒
ดอกเบี้ยเงินฝากและดอกเบี้ยกู้ยืม	๑๕๔
การกู้ยืมเงิน	๑๕๔
สรุปสาระสำคัญ	๑๕๘
กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	๑๖๐
คำถามพัฒนาการกระบวนการคิด	๑๖๐

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒

สืบค้นความเป็นมาของท้องถิ่น	๑๖๑
วิธีการสืบค้นความเป็นมาของท้องถิ่น	๑๖๒
แหล่งข้อมูลและหลักฐานทางประวัติศาสตร์	๑๖๕
การตั้งคำถามทางประวัติศาสตร์	๑๗๐
ความจริงกับข้อเท็จจริง	๑๗๑
สรุปสาระสำคัญ	๑๗๔
กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	๑๗๕
คำถามพัฒนาการกระบวนการคิด	๑๗๕

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓

อาณาจักรธนบุรี	๒๐๕
การกอบกู้เอกราชและการสถาปนาอาณาจักรธนบุรี	๒๐๖
พัฒนาการทางการเมืองการปกครองและเศรษฐกิจสมัยธนบุรี	๒๐๙
สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช	๒๑๓
ภูมิปัญญาไทยสมัยธนบุรี	๒๑๔
สรุปสาระสำคัญ	๒๑๘
กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	๒๑๙
คำถามพัฒนาการกระบวนการคิด	๒๑๙

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๔

อาณาจักรอยุธยา	๑๗๖
การสถาปนาอาณาจักรอยุธยา	๑๗๗
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา	๑๗๘
พัฒนาการทางการเมืองการปกครองของอาณาจักรอยุธยา	๑๘๑
พัฒนาการทางด้านเศรษฐกิจของอาณาจักรอยุธยา	๑๘๔
ประเพณีและงานบุญสำคัญสมัยอยุธยา	๑๘๗
ภูมิปัญญาไทยสมัยอยุธยา	๑๙๗
สรุปสาระสำคัญ	๒๐๒
กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	๒๐๔
คำถามพัฒนาการกระบวนการคิด	๒๐๔

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๕

อิทธิพลของอารยธรรมต่างชาติในสังคมไทยและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	๒๒๐
การเข้ามาของอารยธรรมอินเดียและจีนในดินแดนไทยและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	๒๒๑
อิทธิพลของอารยธรรมอินเดียและจีนที่มีต่อไทยและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	๒๒๖
การเข้ามาของวัฒนธรรมต่างชาติในสังคมไทย	๒๒๘
อิทธิพลของวัฒนธรรมต่างชาติที่มีต่อสังคมไทยปัจจุบัน	๒๓๒
สรุปสาระสำคัญ	๒๓๔
กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	๒๓๖
คำถามพัฒนาการกระบวนการคิด	๒๓๖

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๖

ภูมิภาคต่าง ๆ ในประเทศไทย	๒๓๗
ลักษณะทางกายภาพของภาคเหนือ	๒๓๙
ลักษณะทางกายภาพของภาคตะวันตก ...	๒๔๖
ลักษณะทางกายภาพของภาคกลาง	๒๕๓
ลักษณะทางกายภาพของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	๒๖๐
ลักษณะทางกายภาพของภาคตะวันออก	๒๖๗
ลักษณะทางกายภาพของภาคใต้	๒๗๓
สรุปสาระสำคัญ	๒๘๐
กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	๒๘๒
คำถามพัฒนากระบวนการคิด	๒๘๒

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๗

สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติกับการดำเนินชีวิต	๒๘๓
สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติกับการตั้งถิ่นฐานและการย้ายถิ่น	๒๘๔
อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติต่อการดำเนินชีวิต	๒๙๒
การจัดการสิ่งแวดล้อมในภูมิภาค	๓๐๓
สรุปสาระสำคัญ	๓๒๖
กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	๓๒๗
คำถามพัฒนากระบวนการคิด	๓๒๗

เสริมสร้างทักษะด้านสังคมศึกษาโดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-Base Learning)

๓๒๘

บรรณานุกรม

๓๒๙

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑

ความสำคัญและประวัติของศาสนา

โลกจะเป็นอย่างไรหากไม่มีศาสนา?

ตัวชี้วัด :

- ✓ วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมและหลักในการพัฒนาชาติไทย (ส ๑.๑ ป.๕/๑)
- ✓ สรุปพุทธประวัติตั้งแต่เสด็จกรุงกบิลพัสดุ์ จนถึงพุทธกิจสำคัญ หรือประวัติศาสดาที่ตนนับถือ (ส ๑.๑ ป. ๕/๒)

สาระการเรียนรู้

- ๑ มรดกทางวัฒนธรรมที่ได้รับจากพระพุทธศาสนา
- ๒ พระพุทธศาสนาในฐานะที่เป็นหลักในการพัฒนาชาติไทย
- ๓ พุทธประวัติ

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่คนไทยยอมรับนับถือสืบต่อกันมาเป็นเวลานาน คำสอนในพระพุทธศาสนาได้ซึมซับสู่จิตใจของคนไทย สร้างเอกลักษณ์ความเป็นไทยผ่านศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิตความเป็นไทย เป็นมรดกทางวัฒนธรรมไทย เราควรตระหนักถึงความสำคัญ และร่วมกันอนุรักษ์ให้คงอยู่สืบไป ตลอดจนศึกษาพุทธประวัติ เพื่อให้ได้ข้อคิดหรือคติธรรมสอนใจนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่คนไทยนับถือ เป็นเวลานาน แนวคิด ความเชื่อ คำสอนได้ผสมผสาน เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมประเพณีของไทย และครอบคลุมถึงวิถีชีวิตในทุก ๆ ด้าน จนกล่าวได้ว่า “สังคมไทย คือ สังคมพระพุทธศาสนา ประเพณีไทย คือ ประเพณีทางพุทธศาสนา” ในชั้นนี้กำหนดให้เรียน ความสำคัญของพระพุทธศาสนาในสังคมไทย ๒ เรื่อง คือ

พระพุทธชินราช
จังหวัดพิษณุโลก

๑. มรดกทางวัฒนธรรมที่ได้รับจากพระพุทธศาสนา

มรดกด้านรูปธรรม หมายถึง มรดกที่เป็นวัตถุหรือสิ่งก่อสร้างที่จับต้องได้ ที่แสดงออกถึงความเป็นวิถีชีวิตหรือภูมิปัญญาที่สืบทอดกันมา เป็นเอกลักษณ์ ของไทยที่สะท้อนมาจากความรู้ คำสอนทางพระพุทธศาสนา เช่น ศาสนสถาน ที่ชาวพุทธสร้างขึ้นเพื่อบูชาคุณพระรัตนตรัย เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูป เป็นที่อยู่ของพระภิกษุที่เป็นผู้เผยแผ่พระพุทธศาสนา และเป็นที่บำเพ็ญกุศล ของชาวพุทธ ศาสนสถานทุกแห่งล้วนคงเอกลักษณ์ความเป็นไทยอย่างชัดเจน นอกจากนี้โบราณสถานต่าง ๆ ที่ได้รับการยกย่องเป็น “มรดกโลก” ก็ล้วนสะท้อน วิถีพระพุทธศาสนาในสังคมไทย

วัดไชยวัฒนาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วัดมหาธาตุ จังหวัดสุโขทัย

เปิดโลกทัศน์

มรดกโลก คือ พื้นที่ที่ได้รับเลือกจากองค์การเพื่อการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือยูเนสโก (UNESCO) เพราะมีลักษณะสำคัญทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ วิทยาศาสตร์ หรือด้าน อื่นๆ และได้รับความคุ้มครองทางกฎหมายตามสนธิสัญญา สถานที่เหล่านี้ ถือว่าสำคัญต่อประโยชน์โดยรวมของมนุษยชาติ

ปัจจุบันประเทศไทยได้ขึ้นทะเบียนแหล่งมรดกโลกทั้งสิ้น ๘ แห่ง โดยแบ่งเป็นแหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรม ๕ แห่ง ประกอบด้วย เมืองประวัติศาสตร์สุโขทัยและเมืองบริวาร นครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา แหล่งโบราณคดีบ้านเชียง เมืองโบราณศรีเทพและโบราณสถานสมัยทวารวดี ที่เกี่ยวข้อง และภูพระบาทประจักษ์พยานแห่งวัฒนธรรมสิมา สมัยทวารวดี แหล่งมรดกโลกทางธรรมชาติ ๓ แห่ง ประกอบด้วย เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่-ห้วยขาแข้ง กลุ่มป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ และกลุ่มป่าแก่งกระจาน

มรดกทางนามธรรมหรือด้านจิตใจ

หมายถึง มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้อง ไม่ได้ รับรู้ได้จากพฤติกรรมที่คนไทย แสดงออกมา คำสอนในพระพุทธศาสนา ถือว่ามีอิทธิพลต่อจิตใจของคนไทยเป็น อย่างมาก โดยเฉพาะความเมตตากรุณา ที่มักแสดงต่อกันด้วยความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การมองโลกในแง่ดี ยิ้มแย้ม แจ่มใส การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน คุณลักษณะ ทางด้านจิตใจเหล่านี้เป็นอิทธิพลมาจาก คำสอนของพระพุทธศาสนาที่สอนและ เรียนรู้ปฏิบัติมาอย่างยาวนาน

ยิ้มสยาม เป็นหนึ่งในเอกลักษณ์ของไทย

๒. พระพุทธศาสนาในฐานะที่เป็นหลักในการพัฒนาชาติไทย

การนำพระพุทธศาสนาไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาชาติไทย เป็นการประยุกต์ใช้คำสอนในการพัฒนาคนในชาติให้มีคุณภาพ เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชาติไทย ซึ่งมีแนวทางดังนี้

การพัฒนาด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม

การพัฒนาด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อมเป็นการพัฒนาสิ่งรอบตัวให้เหมาะสม น่าอยู่ และเอื้อต่อการพัฒนาทั้งตนเองและสังคม ที่เรียกว่า **“สังคมน่าอยู่”** บนพื้นฐานของการพัฒนาตนเองด้วยการใช้หลักคำสอนในพระพุทธศาสนาเป็นแนวทาง เช่น

กาวนา ๔

กาวนา ๔ หมายถึง การทำให้ดีขึ้น เจริญขึ้น ๔ ประการ ได้แก่

๑. **กายกาวนา** การพัฒนาตนเองในส่วนของร่างกาย การดูแลร่างกายให้พร้อมในการทำหน้าที่และกิจกรรมต่าง ๆ

๒. **สีลกาวนา** การพัฒนาตนเองด้านความประพฤติที่แสดงออกมาต่อสังคม โดยการปฏิบัติตามระเบียบวินัย กฎหมาย จารีตประเพณี รวมถึงวัฒนธรรม เพื่อการอยู่ร่วมกันด้วยดีอย่างเกื้อกูลกัน

๓. **จิตตกาวนา** การพัฒนาตนเองโดยการควบคุมจิตใจหรืออารมณ์ตนเอง ไม่ให้ออกแวกหรือเปลี่ยนไปตามความอยากของตนและกระแสสังคม

๔. **ปัญญากาวนา** การพัฒนาตนเองโดยการฝึกการใช้ปัญญาคิดไตร่ตรอง เรื่องที่ตนเองเข้าไปเกี่ยวข้องให้รู้ถึงความเป็นจริง และรู้เท่าทันสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น สามารถปรับตัวและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้

การพัฒนาจิตใจ

การพัฒนาจิตใจไม่เพียงแต่เป็นการฝึกหัดควบคุมอารมณ์จิตใจของตนเอง ให้เป็นปกติเท่านั้น ยังรวมถึงการพัฒนาฝึกความคิดของตนเองให้มองโลกในแง่ดี มองแต่สิ่งที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ในการพัฒนาตนเองและสังคม ที่เรียกว่า **“คิดบวก”** หลักธรรมที่ใช้เป็นแนวทางพัฒนาจิตใจ คือ **โอวาท ๓** ได้แก่

๑. **ไม่ทำความชั่ว** ฝึกควบคุมจิตใจตนเองไม่ให้เผลอไปทำความชั่ว และฝึกคิดถึงผลเสียหายที่เกิดจากการทำความชั่วที่มีต่อตนเองและผู้อื่น

๒. **ทำความดี** ฝึกควบคุมจิตใจให้ฝึกฝายินดีในการทำความดีและฝึกคิดในการทำ ความดี เพราะรู้ถึงผลดีและประโยชน์ของการทำความดีที่มีต่อตนเองและผู้อื่น

๓. **ทำจิตใจให้ผ่องใสบริสุทธิ์** เป็นการฝึกควบคุมจิตใจตนเองให้ผ่องใส บริสุทธิ์เบิกบาน มีความสุขในการใช้ชีวิต ตั้งรับและยอมรับความเปลี่ยนแปลงและ ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยใช้ปัญญาคิดพิจารณาและแก้ปัญหาเหล่านั้นให้ค่อย ๆ หดไป

การพัฒนาจิตใจเป็นการฝึกคนให้เป็นคนที่มีจิตใจดี คือ มีความเมตตากรุณา เสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และ คิดบวก คือ คิดมุ่งสร้างประโยชน์ให้เกิดขึ้นทั้งแก่ตนเอง และผู้อื่น ความเป็นคนใจดีและคิดบวกที่เรียกว่า **“ความรู้ คู่คุณธรรม”** เป็นพื้นฐานของการพัฒนาคุณภาพของ คนเพื่อส่งผลต่อการพัฒนาชาติไทย

การนั่งสมาธิเป็นการพัฒนา จิตใจรูปแบบหนึ่ง

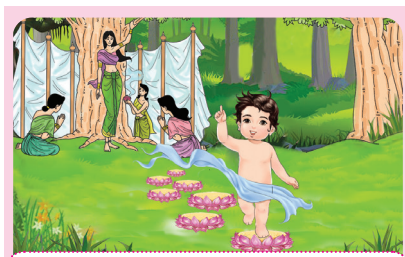

กิจกรรมพัฒนาทักษะการเรียนรู้

นักเรียนสรุปแนวทางการปฏิบัติในการรักษามรดกทางวัฒนธรรมของไทย ที่ได้รับจากพระพุทธศาสนาเป็นแผนภาพความคิด แล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียน

๓. พุทธประวัติ

พระพุทธเจ้า เป็นศาสดาของพระพุทธศาสนา ทรงพระนามเดิมว่า **“สิทธัตถะ”** เป็นพระโอรสของพระเจ้าสุทโธทนะและพระนางสิริมหามายา กษัตริย์ผู้ครองเมืองกบิลพัสดุ์ ทรงประสูติเมื่อวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ ที่ลุมพินีวัน ที่ตั้งอยู่กึ่งกลางระหว่างเมืองกบิลพัสดุ์และเมืองเทวทหะ ปัจจุบันวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ ถือเป็นวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เรียกว่า **“วันวิสาขบูชา”**

พระพุทธเจ้าประสูติที่ลุมพินีวัน
ในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖

ภายหลังประสูติได้ ๓ วัน อสิตดาบส ฤๅษีที่เป็นที่เคารพของตระกูลศากยะ เดินทางเข้าเยี่ยมและได้ทำนายพระลักษณะของพระราชกุมารไว้ ๒ ประการ คือ

อสิตดาบสได้เข้าเฝ้าพระเจ้าสุทโธทนะ
หลังพระราชกุมารประสูติได้ ๓ วัน

ถ้าอยู่ครองเรือนจะได้เป็นพระราชาผู้ยิ่งใหญ่ แต่หากออกผนวชจะได้บรรลุเป็นศาสดาเอกของโลก

ภายหลังประสูติได้ ๕ วัน พระราชบิดาได้ทำพิธีชานพระนามและทำนายพระลักษณะของพระราชกุมาร โดยเชิญพระสมณจารย์ผู้มีชื่อเสียงมาประกอบพิธี

จำนวน ๑๐๘ คน พราหมณ์ทั้งหมดพร้อมใจถวายพระนามว่า **“สิทธัตถะ”** แปลว่า **“ผู้มีความต้องการสำเร็จ”** จากนั้นได้คัดเลือกพราหมณ์ผู้มีความเชี่ยวชาญด้านการทำนายลักษณะจำนวน ๘ คน ผลปรากฏว่า พราหมณ์ ๗ คนแรกทำนายพระลักษณะออกเป็น ๒ ประการเหมือนอสิตดาบส แต่มีพราหมณ์หนุ่มนามว่า โภณทัณณะ ได้ทำนายพระลักษณะไว้ประการเดียวว่า **“พระราชกุมารจะเสด็จออกผนวชและจะได้ตรัสรู้เป็นศาสดาเอกของโลก”**

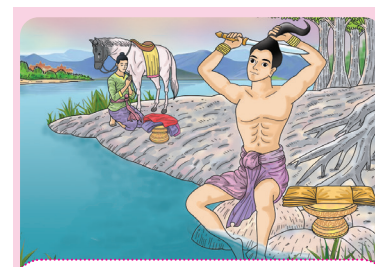
เมื่อประสูติได้ ๗ วัน พระราชมารดาก็สิ้นพระชนม์ พระราชบิดาได้มอบหมายให้พระนางมหาปชาบดีโคตมี พระชนนีฐานของพระนางสิริมหามายา เป็นผู้อุปการะเลี้ยงดูแทน

เมื่อมีพระชนมายุ ๗ พรรษา พระราชบิดาส่งเข้ารับการศึกษานในสำนักของครูวิศวามิตร พระองค์ทรงมีพระวิริยอุตสาหะใ้พระทัยในการศึกษาจนสำเร็จตามหลักสูตรในระยะเวลาที่กำหนด

โภณทัณณะ ทำนายว่าพระราชกุมารจะเสด็จออก
ผนวชและจะได้ตรัสรู้เป็นศาสดาเอกของโลก

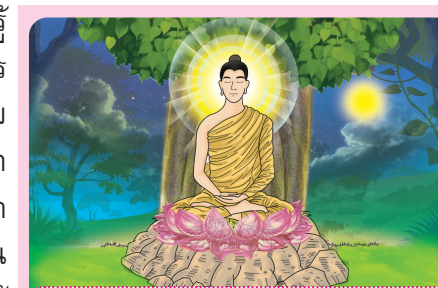
พระชนมายุได้ ๑๖ พรรษา ทรงเข้าพิธีอภิเษกสมรสกับพระนางยโสธราธิดาของกษัตริย์เมืองเทวทหะ ทรงมีพระโอรสพระองค์หนึ่งพระนามว่า **“ราहुล”** แปลว่า **“ป่วง หรือ ห่วง”**

เจ้าชายสิทธัตถะทรงดัดพระเมาฬี
และอธิษฐานถือเพศเป็นบรรพชิต

พระชนมายุได้ ๒๙ พรรษา เสด็จออกผนวชที่ริมฝั่งแม่น้ำโนมา และเสด็จไปศึกษาในสำนักของอาจารย์ ๒ ท่าน คือ อาพารดาบส และอุททกดาบส เมื่อสำเร็จการศึกษาในสำนักของอาจารย์ กลับพบว่า ความรู้ที่เรียน

ไม่เพียงพอที่จะช่วยให้พระองค์ตรัสรู้ธรรมดั่งที่ประสงค์ไว้ จึงทรงลาอาจารย์ทั้งสองเพื่อออกแสวงหาหนทางตรัสรู้ด้วยพระองค์เอง ครั้งแรกทรงใช้วิธีการทรมานพระองค์ตามแนวคำสอนที่นิยมในขณะนั้น คือ การบำเพ็ญทุกรกิริยา แต่ทรงพบว่าไม่ใช่หนทางตรัสรู้ ทรงเลิกแล้วหันมาบำเพ็ญเพียรทางจิตแทน และในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ ทรงตรัสรู้

พระพุทธเจ้าตรัสรู้วัย ๓๕ ได้ต้นศรีมหาโพธิ์

ธรรมอริยสัจ ๔ บรรลุเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่ได้ดับพระศรัมาโพธิ์ ริมฝั่งแม่น้ำ เจริญชรา ภายหลังเสด็จออกผนวชได้ ๖ พรรษา เมื่อพระชนมายุ ๓๕ พรรษา หลังตรัสรู้ พระพุทธเจ้าเสด็จออกประกาศศาสนา โดยมีเหตุการณ์สำคัญที่พึงเรียน ในขั้นนี้ ได้แก่

เสด็จกรุงกบิลพัสดุ์ : โปรดพระพุทธบิดา

พระเจ้าสุทโธทนะ พระราชบิดาทรงทราบข่าวการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า พระองค์ทรงส่งอำมาตย์ไปกราบทูลให้พระองค์เสด็จมาแสดงธรรมเทศนาโปรด ประชาชนชาวเมืองกบิลพัสดุ์ แต่ทุกครั้งอำมาตย์ที่ไปหลังได้ฟังพระธรรมเทศนา ก็ได้ทูลขอขบวชหมดสิ้น

ภายหลังทรงส่งกาฬุทายีอำมาตย์ ไปทูลอาราธนานิมนต์ พระพุทธองค์ทรงตอบรับ และเมื่อถึงเวลาอันเหมาะสม พระพุทธองค์พร้อมด้วยพระสาวกได้เสด็จ กรุงกบิลพัสดุ์ เพื่อโปรดพระพุทธบิดาและประชาชนชาวเมืองกบิลพัสดุ์ โดยเสด็จ ประทับที่นิโครธาราม ที่พระพุทธบิดาจัดถวาย

ในครั้งแรกทรงแสดงพระธรรมเทศนาเรื่อง **มหาเวสสันดรชาดก** ต่อพระพุทธบิดา และพระประยูรญาติ ครั้งต่อมาได้แสดงธรรมโปรดพุทธบิดาเรื่อง **อัปมมาทธรรม** (เรื่องของความไม่ประมาท) **ความประพฤตสุจริต ไตรลักษณ์** และ **อริยสัจ ๔** เป็นผลให้พุทธบิดาได้บรรลุพระอรหัตตผล และนิพพานในที่สุด

พระพุทธเจ้าเสด็จไปโปรดพุทธบิดาจนบรรลุอรหัตตผล และนิพพานจากอเนกกุศลศลา

พระพุทธรูป

การเสด็จกรุงกบิลพัสดุ์ของพระพุทธเจ้าถือเป็นญาติตถจริยา (อ่านว่า ยา- ตัด-ละ-จะ-ริ-ยา) หมายถึง พุทธจริยาที่ทรงบำเพ็ญประโยชน์แก่พระประยูรญาติ เมื่อครั้งที่เสด็จประกาศพระพุทธานุศาสน์ในกรุงกบิลพัสดุ์ทรงแสดงธรรมโปรด พระเจ้าสุทโธทนะ พระนางมหาปชาบดีโคตมี และพระนางพิมพา ตลอดจนเหล่า พระประยูรญาติทุกพระองค์เพื่อให้คำแนะนำของพระองค์ไปประพฤติปฏิบัติตาม

กิจกรรมพัฒนาทักษะการเรียนรู้

นักเรียนเขียนแผนผังความคิดเกี่ยวกับพุทธประวัติตั้งแต่การประสูติ จนถึง การเสด็จกรุงกบิลพัสดุ์ แล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียน

เปิดโลกทัศน์

มหาเวสสันดรชาดก เป็นพระธรรมเทศนาที่พระพุทธเจ้าแสดง โปรดพระประยูรญาติเมื่อครั้งเสด็จกรุงกบิลพัสดุ์ โดยเวสสันดรชาดก เป็นเรื่องเกี่ยวกับพระโพธิสัตว์และเป็นพระชาติสุดท้ายก่อนที่จะตรัสรู้เป็น พระพุทธเจ้า คนไทยรู้จักและคุ้นเคยกับเวสสันดรชาดก หรือ มหาชาติ มาตั้งแต่สมัยสุโขทัย

การเทศน์มหาชาติเป็นประเพณีที่สำคัญในทุกท้องถิ่น และ มีความเชื่อว่า การฟังเทศน์มหาชาติจบในวันเดียวจะได้รับอานิสงส์มาก โดยเทศน์มหาชาติมีทั้งสิ้น ๑๓ กัณฑ์

สรุปสาระสำคัญ

ความสำคัญและ ประวัติของศาสนา

๑. มรดกทางวัฒนธรรมที่ได้รับจากพระพุทธศาสนา

- ❁ ด้านรูปธรรม เช่น ศาสนสถาน พระพุทธรูป
- ❁ ด้านนามธรรมหรือด้านจิตใจ เช่น ความมีเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

๒. พระพุทธศาสนาในฐานะที่เป็นหลักในการพัฒนาชาติไทย

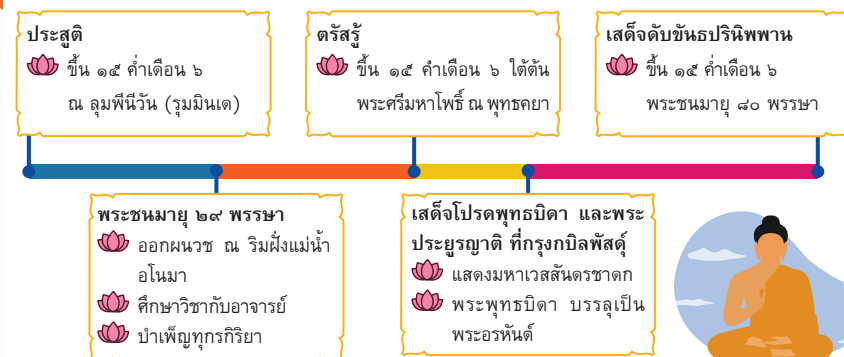
- ❁ การพัฒนาด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม

- ภาวนา ๔
 - ๑. กายภาวนา - พัฒนาด้านร่างกาย
 - ๒. สีสภาวนา - พัฒนาด้านความประพฤติ
 - ๓. จิตตภาวนา - พัฒนาจิตใจ
 - ๔. ปัญญาภาวนา - พัฒนาปัญญา

- ❁ การพัฒนาจิตใจ

- โอวาท ๓ - ละเว้นความชั่ว ทำความดี ทำจิตใจให้ผ่องใสบริสุทธิ์

๓. พุทธประวัติ

๑๑

พระพุทธศาสนา

กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

กิจกรรม “มรดกทางวัฒนธรรมจากพระพุทธศาสนา”

- ขั้นตอนที่ ๑** นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความเหมาะสม ร่วมกันสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมที่ได้รับจากพระพุทธศาสนาทั้งด้านรูปธรรมและนามธรรม ยกตัวอย่าง และร่วมกันวิเคราะห์ความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมนั้น
- ขั้นตอนที่ ๒** นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปข้อมูล และเตรียมนำเสนอในรูปแบบที่น่าสนใจตามความสามารถของกลุ่ม
- ขั้นตอนที่ ๓** นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอข้อมูลหน้าชั้นเรียน โดยครูและนักเรียนกลุ่มอื่น ๆ ร่วมกันซักถาม และเสนอแนะ
- ขั้นตอนที่ ๔** เมื่อนำเสนอครบทุกกลุ่ม ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้รับจากการทำกิจกรรม จากนั้นนักเรียนบันทึกความรู้ที่ได้รับเป็นแผนผังความคิดลงในสมุด

คำถามพัฒนากระบวนการคิด

๑. พระพุทธศาสนามีส่วนในการพัฒนาชาติไทยอย่างไร
๒. พระพุทธศาสนาส่งผลต่ออุปนิสัยของคนไทยอย่างไร
๓. วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ มีความสำคัญอย่างไร เราเรียกวันนี้ว่าอะไร